

## Lokalkurser og generalforsamling

110. Højesteret og rettergangsfejl - Kære under domsforhandling eller dennes forberedelse
111. Skyldnersvig - Selskabstømning - Konfiskation - Betinget straf - Langvarig sagsbehandling
112. Erstatning - Takster - Massedrab - Plejebo-sagen - Presse, udtalelser til - Ærekrænkelser
113. Erstatning - Offentlige efterlysninger i TV m.v.
114. Lukkede døre - Pressen - Politiets udtalelser til pressen - Klager over politiet
115. Anholdelse - Forsvarer, mulighed for at komme i kontakt - Klager over politiet
116. Retskraft - Tiltalt to gange for bedrageri vedr. samme bilhandel - Afvisning
117. Varetægtsfængsling - Kollusionsfare - Bevisfiksering ved indenretligt forhør
118. Erstatning - For sen løsladelse - Egen skyld
119. Færdselsloven - Hastighed - Gentagelsesvirkning

Bogomtale

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

Landsforeningens bestyrelse:

**Thomas Rørdam**  
formand, København

**Bent Holmberg**  
næstformand, Aalborg

**Michael Abel**  
Holbæk

**Karen Marie Dyekjær**  
Esbjerg

**Hanne Gullitz**  
Århus

**Poul Jost Jensen**  
Glostrup

**Mogens Juhl**  
Odense

**Mette Lauritzen**  
København

Ansvarshavende redaktør:

**Elsebeth Rasmussen**

Oplagstal: **1090**

Formandens adresse:

**Postbox 9017, 1022 København K**

**Telefon 3312 4540**  
**Fax 3393 4540**

### **Bestyrelsesmøde 24/11 2000**

Bestyrelsen er i færd med at finde foredragsholdere til kurset i forbindelse med næste års generalforsamling, se på næste side om tid og sted. Blandt andre emner var et afholdt møde med Østre Landsret den 22/9 d.å. og et planlagt møde med henholdsvis Vestre Landsret og Rigsadvokaten, sidstnævnte møde er programsat til den 17/1 2001.

I den forløbne periode siden sidste bestyrelsesmøde har bestyrelsen behandlet en del høringer fra Justitsministeriet. Nogle af disse har været med så kort høringsfrist, at det ikke har været muligt at samle bestyrelsen, hvorfor sagerne har måttet behandles på skriftligt grundlag. En række høringssvar vil på et senere tidspunkt blive bragt i Meddelelser. Denne gang er det pladskrævende imidlertid en tidligere bebudet artikel om rettergangsfejl.

Udover henvendelser fra medlemmer, der ønsker råd eller ønsker bestemte spørgsmål rejst, drøftede bestyrelsen blandt andet kriterierne for udvælgelse af nye beneficerede advokater. Bestyrelsen vil rette henvendelse til Advokatrådet herom.

Redaktøren har stakke af færdigskrevne referater liggende og planlægger et yderligere hæfte i indeværende år, så materialet ikke når at blive for gammelt. Derfor ingen julehilsen med dette nummer.

## Lokalkurser og generalforsamling

Landsforeningen indbyder hermed til **lokalkurser** i Holbæk, Odense og Glostrup. Kurserne har følgende indhold:

Søren Søltøft Madsen: *"Gennemgang af lov nr. 229 af 21. april 1999 vedrørende beslaglæggelse, edition, fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation."*

Thomas Rørdam: *"Sager om seksuelle overgreb mod børn med særlig henblik på en belysning af anvendelsen af videooptagelser af børns forklaringer som bevis og en belysning af børns troværdighed."*

Kurserne afholdes:

Holbæk: **Tirsdag den 16. januar 2001 kl. 16.00**  
Kursuscenter Isefjord, Algade 4, 4300 Holbæk.  
Tilmelding og indbetaling af kursusgebyr kr. 200 + kr. 50 til snitter undervejs, til advokat Michael Abel, Havnepladsen 6, 4300 Holbæk senest den 10/1 2001.

Odense: **Mandag den 22. januar 2001 kl. 16.00**  
Odense Plaza Hotel, Østre Stationsvej 24, 5000 Odense C.  
Efter kurset er der middag kl. 18.00. Tilmelding og indbetaling af kursusgebyr kr. 200 + kuvertpris kr. 200, til advokat Mogens Juhl, Hunderupvej 59, 5000 Odense C senest den 2/1 2001.

Glostrup: **Torsdag den 8. februar 2001 kl. 16.30**  
Glostrup Park Hotel, Hovedvejen 41, 2600 Glostrup.  
Tilmelding og indbetaling af kursusgebyr kr. 200 til advokat Poul Jost Jensen, Glostrup Torv 8, 2600 Glostrup.

Reserver allerede nu plads i dagbogen til foreningens **generalforsamling** med kursus dagen i forvejen på sædvanlig måde. Tid og sted er **2001, fredag den 4. maj** hele dagen **og lørdag den 5. maj** til og med frokost på **Scandic Hotel Bygholm Park, Horsens**.

Vent med tilmelding til dette arrangement, til der kommer annoncering i det nye år med kursets indhold og betaling. Generalforsamlingen bliver efter vedtægterne også annonceret direkte over for medlemmerne med brev på et senere tidspunkt.

## Højesteret og rettergangsfejl - Kære under domsforhandling eller dennes forberedelse

Retsplejelovens § 831, § 877, § 945, stk. 1, nr. 2, § 959, § 960 og § 968, EMKs artikel 6

*Gennemgang af højesteretsdomme i Ugeskriftet efter U.1996.238H til august 2000 som opfølging på tidligere artikler i Lf. Medd. 44/1992 og 46/1996.*

I Lf. Medd. 44/1992 udarbejdede jeg en oversigt over højesteretspraksis taget fra Ugeskriftet 1982 - 1991 vedr. påberåbte rettergangsfejl. Artiklen blev fulgt op i Lf. Medd. 46/1996 frem til Ugeskriftsdommen U.1996.238H.

Det viste sig af hensyn til systematikken hensigtsmæssigt at opdele sagerne i nævningesager og andre sager, og inden for nævningesagerne opdele anbringenderne i nogle kategorier. Jeg bibeholder i videst muligt omfang de tidligere kategorier.

Der udvises fortsat en vis energi fra nogle forsvarere med hensyn til at påberåbe sig rettergangsfejl i nævningesager, oftest uden held, dog at affattelse af anklageskrifter, spørgsmål til nævninge, herunder bindende påtalebegrænsning, kan give anledning til problemer, ligesom retsbelæring fortsat er et sårbart område for retssystemet. Det er desværre stadig således, at der ikke sker en betryggende bevissikring af, hvad der rent faktisk bliver sagt under retsbelæringen, jr. redaktørens artikel i Lov & Ret 1992.11. 21 ff.

I en af de nedenfor citerede domme, U.1996.1008H, hvor et nærmest festfyrværkeri af forskellige indsigelser mod domsforhandlingen i nævningetinget blev fremført, måtte retsformanden skrive til Højesteret:

"Min gennemgang efter retsplejelovens § 893, stk. 1, skete på grundlag af et manuskript, som ikke længere eksisterer. Jeg erindrer ikke i dag detaljer i min gennemgang, men kan redegøre for min sædvanlige arbejdsform i nævningesager med hensyn til gennemgangen af sagen og dens bevisligheder..."<sup>1)</sup>



<sup>1)</sup> Det er måske lidt uærbødigt at komme til at tænke på Fritz Jürgensens kendte tegning med teksten: "Hr. Flaumann tænker paa, hvad han kunne have svaret."

Begrebet rettergangsfejl kan meget hurtigt føre til en omfattende artikel, særligt når man vælger at medtage afgørelser, hvor det fastslås, at der **ikke** foreligger en rettergangsfejl. Der kan henses til antallet af afgørelser inden for de seneste år blive tale om en gennemgang af store dele af straffeprocessen. Det ligger uden for mine intentioner, hvorfor jeg i lighed med tidligere alene medtager højesteretsafgørelser.

### 1) Spørgsmål til nævninge

U.1996.1008H

To store sagskomplekser om indsmugling af hash med lystfartøjer var sammenlagt, selv om kun en af de tiltalte, T<sub>3</sub>, figurerede i begge forhold. De juridiske dommere tilsidesatte nævningenes skyldkendelse i forhold 1 for så vidt angik T<sub>3</sub>. Ikke rettergangsfejl, at spørgsmålet vedr. tiltalen mod T<sub>3</sub> i forhold 2 ikke blev stillet til nævningene på ny, eller der ikke blev foranstaltet ny procedure eller retsbelæring forud for nævningenes besvarelse af de subsidiære hovedspørgsmål vedr. tiltalen mod T<sub>1</sub> og T<sub>2</sub> i forhold 1.

U.1996.1065H

I hovedspørgsmål til nævninge var tiltalt for 10 forhold omfattende i alt ca. 24 kg kokain med tillæg af "et større ukendt kvantum". Nævningene svarede ja hertil og til straffelovens § 88, stk. 1, 2. pkt. Højesteret fandt ikke grundlag for at ændre de idømte straffe.

U.1998.478H

Tiltale ved nævningeting for legemsangreb efter § 245 i en række forhold. Efter tiltalen i forhold 4 blev bilen standset tillige med henblik på at bringe forurettede til Hareskoven, hvor hans ben skulle afhugges, men på nævningenes foranledning blev der stillet subsidiært hovedspørgsmål, hvor dette led i tiltalen udgik. At anklageren forud for retsbelæringen med henvisning til retsplejelovens § 721 havde erklæret, at der "ikke på anklagemyndighedens initiativ" ville blive stillet nye subsidiære hovedspørgsmål, kunne ikke anses for en for retten bindende påtalebegrænsning. T<sub>1</sub>'s påstand om, at han af denne grund skulle frifindes i forhold 4, blev derfor ikke taget til følge.

U.2000.765H. Se nedenfor under pkt. 3.

U.2000.1309H

Ikke fejl ved formulering af hovedspørgsmål 2 i en sag om drab og voldtægt.

## 2) Retsbelæringer og retsformandens tilkaldelse til nævningenes voteringsværelse

U.1996.470H

Ikke rettergangsfejl, at retsformanden i sin retsbelæring kun havde gennemgået en del af bevislighederne.

U.1996.1303H

Ikke rettergangsfejl, at retsformanden under retsbelæringen i større narkotikasag havde udtalt, at nævningene kunne gå ud fra, at deres afgørelse om skyldspørgsmålet blev den endelige.

U.1999.1029H

I sag om drabsforsøg udtalte Højesteret, at det havde været at foretrække, at retsformandens tilførsel til retsbogen af en udpeget del af retsbelæringen var sket således, at det af retsbogen fremgik, i hvilken sammenhæng retsformandens udsagn under tilkaldelsen til voteringsværelset var fremkommet. Da der imidlertid måtte antages at være tale om et enkelt element i en mere omfattende retsbelæring om nødværge m.v., som ikke i øvrigt var begæret protokolleret, var der ikke holdepunkter for at antage, at retsbelæringen havde været urigtig.

U.2000.765H

Det var en **rettergangsfejl**, at retsformandens retsbelæring om, hvad der skulle til af bevisligheder vedr. et af narkotikasagens forhold, var urigtig.

Da anklagemyndighedens tilkendegivelse vedr. et subsidiært hovedspørgsmål måtte anses som en bindende påtalebegrænsning, måtte retsformandens urigtige retsbelæring føre til, at T blev **frifundet** i det pågældende forhold. Der var vedr. retsbelæringen i forhold 2 en vis kritik af retsformandens udlægning af anklagerens og forsvarerens rolle i processen, men den blev ikke fundet urigtig. Landsrettens dom på 9 års fængsel nedsat til 6 år.

## 3) Sammenlægning og adskillelse af sager

U.1996.1008H

To store sagskomplekser om indsmugling af hash med lystfartøjer var sammenlagt, selv om kun en af de tiltalte, T<sub>3</sub>, figurerede i begge forhold. De juridiske dommere tilsidesatte nævningenes skyldkendelse i forhold 1 for så vidt angik T<sub>3</sub>. De øvrige blev dømt for et mindre kvantum. Ikke grundlag for at fastslå, at retten burde have truffet bestemmelse om at adskille forholdene.

U.1996.1065U

Ikke rettergangsfejl, at en tiltalt var blevet udskilt af nævningesagen, fordi hans forsvarer var ude af stand til at give møde de dage, hvortil domsforhandlingen mod de øvrige tiltalte var berammet. Den pågældende blev senere dømt i en tilståelsessag. Han afviste at afgive forklaring forud for sin egen domsforhandling, hvilket en af de øvrige tiltalte, hans far, fandt var en fejl, da en forklaring efter faderens opfattelse ville have været af afgørende betydning for faderens sag.

U.1996.1598H

5 var i en sag med tiltale for medvirken til drab og forsøg på grov vold blevet sendt i nævningeting, mens 9 mindre fisk fik deres sag afgjort i byretten. Forsvarer for én af de tiltalte i nævningesagen begærede sagerne sammenlagt, jfr. RPL § 705, stk. 1. Landsretten nægtede sammenlægning, da sammenlægning ville medføre væsentlig forhaling og vanskelighed for begge sagers vedkommende.

Højesteret afviste kæremålet efter RPL § 968, stk. 2, da spørgsmålet ikke var af fundamental betydning for sagens videre behandling eller havde vidtrækkende principiel betydning.

#### **4) Bevisførelse, særlig dokumentation i forbindelse med afhøring af vidner, medsigtede og medtiltale**

U.1996.1008H

Ikke rettergangsfejl, at videooptagelse fundet hos en af de tiltaltes samleverer blev afspillet under domsforhandlingen.

U.1996.1065H

Ikke rettergangsfejl eller overtrædelse af EMKs art. 6, at T's ret til kontraafhøring var afskåret, ved at landsretten undlod at iværksætte tvangsmidler over for tre vidner, som tidligere var domfældt i samme sagskompleks, og nu nægtede at afgive forklaring. I stedet tillodes dokumentation af de indenretlige forklaringer, der var afgivet tidligere. T's forsvarer havde for alle tre vidners vedkommende været til stede ved det eller de seneste retsmøder, hvorimod de tiltalte havde været udelukket fra de tidligere retsmøder, ligesom de tidligere forklaringer fra vidnerne havde været belagt med forsvarerpålæg.

U.1999.2041H

I en større narkosag ikke rettergangsfejl eller i strid med EMKs art. 6, at to medsigtedes forklaringer, der var blevet afgivet under deres egne sager, var blevet dokumenteret under nævningesagen. De pågældende mødte her frem og tilkendegav, at de ikke ønskede at udtale sig. A overværede dokumentationen af hans tidligere forklaring og

havde ingen kommentarer. Det forhold, at forsvareren, trods underretning, ikke havde været til stede under vidnet B's (hustru til T) tidligere forklaringer, førte ikke til, at dokumentation nu var i strid med RPL § 877, stk. 3 eller EMKs art. 6. Højesteret bemærkede dog: "Det tilføjes, at det ikke kan antages, at de dokumenterede forklaringer har været af afgørende betydning for domfældelsen."

U.2000.1309H

Ikke rettergangsfejl, at T's tidligere forklaring til rapport blev dokumenteret, eller at politimand vidnede om rapportoptagelsen. T nægtede først at afgive forklaring under domsforhandlingen, men følte sig angiveligt tvunget hertil, da retten tillod dokumentation.

### **5) Forholdet mellem udleveringsbegæring og tiltale**

Ikke fundet afgørelser i perioden.

### **6) Dommeres og nævninges habilitet**

U.1996.1008H

Ikke rettergangsfejl, at to af de under domsforhandlingen deltagende dommere havde deltaget i beslutning, hvorved begæring om adskillelse af behandlingen af to forhold ikke blev taget til følge, jfr. ovenfor under pkt. 3.

Heller ikke rettergangsfejl, at de samme dommere gentagne gange havde deltaget i afgørelser om varetægtsfængsling i fuldstændig isolation.<sup>2)</sup>

U.2000.1134H

Hverken logebroder eller forretningsforbindelse til afdøde i drabssag var inhabile som nævninge.

### **7) Forholdet mellem påtale og dom**

U.1996.1195H

Formulering af anklageskriftet og spørgsmålet til nævningene gav tilstrækkeligt grundlag for, at forholdet var henført under straffelovens § 216, stk. 2.

U 1998.478 H. Se ovenfor under pkt. 1.

U.2000.765H

---

<sup>2)</sup> Højesteret behandlede en række af indsigelserne om rettergangsfejl i den pgl. sag med nogle yderst kortfattede præmisser.



**Delvis frifindelse** på grund af **urigtig retsbelæring** i narkotikasag. Da anklagemyndighedens tilkendegivelse vedr. et subsidiært hovedspørgsmål måtte anses som en bindende påtalebegrænsning, måtte retsformandens urigtige retsbelæring føre til, at T blev frifundet i det pågældende forhold. Se i øvrigt ovenfor under pkt. 2 om retsbelæringer.

## **8) Dokumentation af forakter**

Ikke fundet afgørelser i perioden.

## **9) Retsledelse**

Se nedenfor U.1996.1065H under pkt. 10. om længden af pauser under domsforhandling på grund af tiltaltes sygdom. I samme dom var det heller ikke en rettergangsfejl, at de tiltalte efter forsvarernes opfattelse "ved tilstedeværelsen af en talstærk og bevæbnet ordensmagt på forhånd var stemplet som farlige", at lydforholdene var dårlige, og at forevisningsmulighederne for en videooptagelse var dårlige.

## **10) Afslag på udsættelse**

U.1996.1065H

Ikke rettergangsfejl, at landsretten under større nævningesag havde nægtet udsættelse af sagen, skønt en af de tiltalte måtte udtages af isolation (ved højesteretskendelse) ca. en måned før domsforhandlingen, da han forekom psykotisk, depressiv og behandlingskrævende. Han angav, at han på domsforhandlingens anden dag måtte tilkendegive, at han på grund af medicinindtagelse følte sig så træt og omtåget, at han var ude af stand til at afgive forklaring. Retten tillod imidlertid alene, at han fik 10 minutters pause.

## **11) Tiltaltes forberedelse af sit forsvar**

U.1996.1065H

Ikke rettergangsfejl eller overtrædelse af EMKs art. 6, at de tiltalte i en større narkotikasag havde været langvarigt varetægtsfængslet i isolation og med besøgskontrol og uden i fornødent omfang selv at kunne gennemgå bevismaterialet, som alene blev udleveret til forsvarerne.

U.1999.1205H

Under sag med omfattende narkotikakriminalitet nægtede landsretten med henvisning til RPL § 745 løbende at udlevere retsbogsudskifter til de tiltalte. Kæremål behandlet af Højesteret, trods RPL § 968, da kæremålet rejste spørgsmål af principiel karakter.

Den materielle afgørelse skulle træffes efter RPL § 41, og begæringen om udlevering taget til følge. I og med, at Højesteret behandlede kæremålet, blev der ikke senere tale om at gøre rettergangsfejl gældende.

## 12) Ulovlig agentvirksomhed

U.1997.82H

Ikke ulovlig agentvirksomhed i forbindelse med, at pakistansk mand havde indført ca. 6 kg heroin til Danmark. Højesteret fandt ikke, at der havde foreligget agentvirksomhed (dissens).

## 13) Andre sager

Når der ikke er helt så mange sager i perioden fra byretterne, skyldes det ikke nødvendigvis, at der i færre tilfælde rejses spørgsmål om rettergangsfejl, men måske nok snarere, at eventuelle fejl undertiden "repareres" i anken. Som eksempel kan nævnes U.2000.418V, hvor en ankesag blev fremmet - ikke hjemvist - selv om der i byretten skulle have medvirket domsmænd. Dertil kommer, at der skal søges procesbevilling for at komme til Højesteret, hvis sagen er påbegyndt i byretten, uanset om den påståede fejl er begået i byretten eller landsretten.

U.1996.367H Upræcist anklageskrift

Anklageskrift på bl.a. "i årene 1989-1993 i forening med ikke nærmere identificerede personer at have forestået indførsel og overdragelse af et betydeligt ukendt kvantum hash, hvorved T opnåede en fortjeneste på ikke under 1 mill. kr."

Byretten frifandt, men under anken til landsretten blev den del af dommen, der angik dette forhold, ophævet og tiltalen **afvist**, jfr. RPL § 831, stk. 1, nr. 3, jfr. § 926. Højesteret stadfæstede landsrettens afgørelse (dissens).<sup>3)</sup>

U.1996.682H Udsættelse kontra frifindelse

Problemer med forkyndelsen, efter at statsadvokaten havde omgjort politimesters beslutning om tiltalerejsning. T i byretten dømt 2½ års fængsel for sædelighedsforbrydelser. Det var **ikke** en rettergangsfejl, at landsretten **frifandt** T på grund af manglende forkyndelse i stedet for at udsætte domsforhandlingen, da det viste sig, at et eksemplar af statsadvokatens tilkendegivelse med forkyndelsespåtegning ikke var til stede i landsretten. Den følgende dag blev den korrekt forkyndte tilkendegivelse tilvejebragt.

---

<sup>3)</sup> I U.2000.1321H afviste Højesteret derimod behandlingen af et kæremål om et upræcist anklageskrift i en nævningesag jfr. RPL § 968.

U.1997.113H Retlig interesse i påkendelse af afgørelse om Ts tilstedeværelse under retsmøder, trods mellemliggende dom.

I stor narkotikasag, hvor to, T<sub>1</sub> og T<sub>2</sub>, nægtede sig skyldige, og andre erkendte, hvoraf en oplyste, at han var blevet truet på livet af T<sub>2</sub>, besluttede byretten, at indenretlige forhør over "bekenderne" med henblik på at fremme deres sag som tilståelsessag skulle afholdes uden T<sub>1</sub> og T<sub>2</sub>'s tilstedeværelse. Landsretten stadfæstede. T<sub>1</sub> fik - trods at han i mellemtiden havde fået dom i byretten - sagen behandlet i Højesteret, der fandt, at T<sub>1</sub> havde den fornødne retlige interesse i at få fastslået, om betingelserne for at udelukke ham fra retsmødet var opfyldt. Højesteret stadfæstede imidlertid landsrettens afgørelse.

U.1997.675H Dokumentation og habilitet hos anklagemyndighedens sagkyndige vidner

Ikke rettergangsfejl, at byretten tillod fremlæggelse og benyttelse af notat udarbejdet af kemiker i Arbejdstilsynet og vidneførelse af den pågældende. Det tiltalte selskab var ikke afskåret fra at indhente udtalelser fra andre sagkyndige vidner eller lade disse afhøre.

U.1997.676H Dokumentation og habilitet hos anklagemyndighedens sagkyndige vidner

Ikke rettergangsfejl, at anklagemyndigheden i stor sag om bedrageri og mandatsvig fik tilladelse til at fremlægge nogle ensidigt indhentede revisionsberetninger. Der var endvidere ikke grundlag for at rejse berettiget tvivl om de pågældende revisorers habilitet. Heller ikke, skønt der var forskel mellem udkast og endelig beretning. (Sagen er i november 2000 i landsretten endt med dom på 2½ års betinget fængsel).

U.1997.1524H Ri-Bus-sagen, anlageskrifts tydelighed

Byretten havde ikke fundet et anlageskrift vedr. hærværk tilstrækkelig tydeligt og afvist sagen. Landsretten fandt anlageskriftet tilstrækkeligt, jfr. § 831. Højesteret stadfæstede under et kæremål landsrettens beslutning. Anklagemyndigheden havde påstået kæremålet afvist i medfør af § 968, stk. 2, men fik altså ikke medhold i denne formelle påstand.

U.1998.628H Spørgsmål til vidner

Ikke rettergangsfejl, at byretten bestemte, at T ikke selvstændigt havde adgang til at stille spørgsmål til vidnerne, når han havde fået beskikket en forsvarer. Denne ordning var i overensstemmelse med EMK art. 6. Anklagemyndigheden havde påstået kæremålet afvist i medfør af § 968, stk. 2, men fik ikke medhold heri, da spørgsmålet havde væsentlig betydning for sagen.

U.1998.1103H Retskraft

Ikke adgang til at anlægge ny sag om frakendelse af førerret, da spørgsmålet ved en fejl ikke var blevet afgjort ved upåanket dom. Byretten afviste den nye sag, landsretten tog spørgsmålet under behandling og fradømte førerretten som påstået. Højesteret **stadfæstede** byrettens **afvisningsdom**, da den oprindelige dom uanset fejlen ikke blev anket af anklagemyndigheden.

U.1999.572H Udsættelse kontra fremme af domsforhandling ved udeblivelse

Anklageskriftet i stor sag mod T, der var undvejet, og 4 andre med bl.a. mandatsvig ansås for lovlig forkyndt for T's familiemedlemmer på bopælen i Danmark. Ikke anledning til at ændre byrettens afgørelse om, at domsforhandlingen indtil videre kunne fremmes uden T's tilstedeværelse, jfr. RPL § 847, stk. 3, nr. 1. EMKs art. 6 kunne ikke føre til noget andet resultat.

U.1999H Vidnefritagelse

Ikke rettergangsfejl, at revisor, der selv var indklaget for Disciplinærnævnet, blev fritaget for at vidne under straffesag mod klienter. Det var ikke en krænkelse af EMKs art. 6. Både landsret og Højesteret tillod kære uanset RPL § 968, stk. 2

U.2000.56H Dokumentation og habilitet hos anklagemyndighedens sagkyndige vidner

Byretten behandlede en stor sag om selskabstømning. Højesteret tiltrådte, at hverken revisionsfirma eller bestemt revisor, der bistod politiet, var inhabile, trods at (andre) revisorer i revisionsfirmaet havde bistået sælgere af overskudsselskaber.

U.2000.287H Udeblivelse i anken

I byretten dømt for vold og anket til formildelse. RPL § 965 c, stk. 3, 2 pkt. fandt ikke anvendelse ved udmålingsanken. Landsretten kunne i medfør af § 965, stk. 1 have fremmet sagen. Højesteret ophævede landsrettens afvisningskendelse og **hjemviste** sagen til fortsat behandling ved landsretten.

U.2000.410H Udeblivelse i anken, lovligt forfald

I byretten dømt for vold og ankede bl.a. til frifindelse. Havde været arbejdsløs i en periode og fik gennem jobformidlingen at vide, at han kunne tiltræde et job i Norge. Gav straks forsvareren besked herom. Det var derfor uberettiget, at landsretten havde afvist hans anke som udebleven, da han fandtes at have haft lovligt forfald, sagen **hjemvist**.

U.2000.627H Dokumentation af erklæring, der forholdt sig til skyldspørgsmålet

Byretten havde med 2 stemmer mod 1 tilladt anklagemyndigheden at fremlægge nogle af politiet ensidigt indhentede erklæringer fra Det Veterinære Sundhedsråd. Som

spørgsmålene var formuleret, skulle rådet ikke alene udtale sig om veterinære spørgsmål, men også om forhold, som ville være genstand for rettens bevisvurdering. Under henvisning hertil og til rådets særlige stilling, kunne udtalelserne **ikke anvendes som bevis** i sagen (dissens).

Landsforeningens Meddelelse 111/2000

### **Skyldnersvig - Selskabstømning - Konfiskation - Betinget straf - Langvarig sagsbehandling**

Straffelovens § 56, § 75, § 283, og § 286, aktieselskabslovens § 115, anpartsselskabslovens § 49

*To direktører og en advokat dømt for selskabstømning. A som hovedmand med betinget fængsel i 2 år, de øvrige i færre forhold og som medvirkere med betinget fængsel i 1 år. Forholdene var fra 1991 - 1994. Anmeldelse indgivet i 1995. Først i 1998 skete der efterforskning. Anklageskriftet var fra primo 2000. Retten lagde bl.a. vægt på den tid, der var forløbet, siden forholdene blev begået. Konfiskation af A's udbytte. Skønsmæssig konfiskation af 60.000 kr. hos de øvrige.*

Københavns Byrets 11. afd. 935/00, 6/7 2000

A på 60, B på 46 og C på 65 år var tiltalt for skyldnersvig af grov beskaffenhed, straffelovens § 286, stk. 2, jfr. § 283, stk. 1, nr. 3, A i alle forhold, B og C, jfr. § 23 i forholdene 4 - 7, ved i 1991 - januar 1994 ved selskabserhvervelser dels til A personligt, dels til de af ham kontrollerede selskaber at have erhvervet selskaber med disses egne midler, jfr. aktieselskabslovens § 115, stk. 2 og anpartsselskabslovens § 49, stk. 2, og tømt selskaberne umiddelbart i forbindelse med erhvervelsen, hvorved selskaberne og skattevæsenet blev påført formuetab eller risiko herfor, svarende til de afsatte skatter.

Nettolikviditeten i selskaberne udgjorde 3.350.541 kr., hvoraf der alene blev betalt skat med 312.940 kr.

(Der følger herefter i anklageskriftet en nærmere opregning af 7 forhold, ER)

Anklagemyndigheden nedlagde påstand om konfiskation, jfr. straffelovens § 75, hos A af 3.037.601 kr., for de øvrige af de udbetalte beløb, anslået 70.000 kr.

Alle tre nægtede sig skyldige.

Alle de opkøbende og opkøbte selskaber var gået konkurs.

I forhold 1 var A's kontakt til det sælgende selskab blevet etableret af en (mere kendt, ER) selskabsopkøber S, der mellemfinansierede handlen. En indeståelse fra det sælgende selskabs pengeinstitut medførte, at pengeinstituttet samme dag, som det modtog købesummen, kunne overføre selskabets likvider til S's selskab. Det købte selskabs likviditet ville i alle tilfælde være større end købesummen for selskabet.

I forhold 2-6 blev kontakten etableret af en revisor (hvis navn genkendes fra tilsvarende sager, ER).

I forhold 7 blev kontakten etableret via en annonce i Børsen.

B blev indsat som direktør i det købte selskab i forhold 4-5, og han underskrev håndpant-sætningserklæring i forhold 6 og overdragelsesaftale i forhold 7.

C var advokat og formand for bestyrelsen i et af A's selskaber og afgav erklæringer om kontienes udligning i forbindelse med overdragelsen i forhold 4. I forhold 5 indtrådte han som direktør i det købte selskab og skrev til vitterlighed på en håndpant-sætningserklæring. I forhold 6 var han dirigent på generalforsamlingen, hvor det købte selskab ændrede navn, og skrev til vitterlighed på håndpant-sætningserklæringen, ligesom han som formand for A's selskab tiltrådte, at kontiene blev udlignet.

I forhold 7 anmeldte C ændringen til Erhvervs-selskabsstyrelsen og modtog en check på differencebeløbet mellem selskabets likvide midler og købesummen.

Der var kun 5 vidner, som afgav forklaring.

A forklarede bl.a., at provenuet fra selskabshandlerne gik ind på en konto, hvorover han alene disponerede, og at han kendte til alle handlerne. Man briefede hinanden. De talte sammen hver dag og drøftede alle løbende forretninger.

B forklarede, at han ikke anede, hvad formålet med selskabshandlerne var. C forklarede, at han blot underskrev, hvad der blev ham forelagt (side 20).

A forklarede videre, at pengene skulle bruges til investering i fast ejendom. Ved videre salg ville der blive en stor fortjeneste, således at der ville være penge nok til at betale skatten.

For A forlangte anklagemyndigheden fængsel i ikke under 3 år og for B og C som udgangspunkt ikke under 1½ år. A var i 1997 idømt en betinget dom på fængsel i 2 år

i en omfattende sag om bedrageri og afgiftsunddragelse<sup>4)</sup>, hvorfor straffen skulle udmåles som en tillægsstraf, jfr. § 89.

Vedr. **efterforskningen** var det af anklagemyndigheden oplyst, at politiet modtog en anmeldelse i 1995 vedr. nogle sager, som var tæt forbundet. Først ultimo 1998 blev man klar over hvor omfattende et kompleks, der var tale om, og derefter begyndte den egentlige efterforskning. Fra slutningen af 1998 var sagen fremmet mest muligt (side 26). Anklageskriftet var dateret 10/1 2000.

A's advokat oplyste, at sigtelse mod A var rejst 27/1 1999, og henviste til EMK, art. 6 og U.1998.1759Ø (bedrageri ved køb af edb-materiel).

B's advokat gjorde bl.a. opmærksom på, at hvis forholdet ikke blev henført under § 286, var det forældet. B var ustraffet.

C's advokat fremhævede først og fremmest C's store alkoholproblem. Han havde ikke forsæt til skyldnersvig og havde ikke tidligere beskæftiget sig med selskabsret. Et af forholdene var forældet, hvis det kun blev henført under § 285. C var ustraffet.

**Retten lagde til grund**, at selskabserhvervelserne var foregået på den beskrevne måde (i forhold 1-6 som bruttoafregning, i forhold 7 som nettoafregning, ER).

Det fandtes herved godtgjort, at erhvervelsen af overskudsselskaberne i realiteten skete ved selvfinansiering i strid med aktieselskabslovens § 115, stk. 2 og anpartsselskabslovens § 49, stk. 2.

A havde overladt til S at skaffe investeringsaktiver til udskydelse eller eliminering af skatten. Selskaberne 2, 3 og 6 blev videreoverdraget til en person, der ingen penge havde.

I forhold 4 og 7 skete der overdragelse til M, ligeledes uden at de tiltalte sikrede sig, at skatterne kunne betales, udskydes eller elimineres.

I forhold 5 sås der ikke at være taget skridt til investeringer, som kunne udskyde eller eliminere skatten.

Deponerede skattebeløb i forhold 4 og 6 blev frigivet til A efter indeståelse fra C.

Retten fortsatte (side 39):

---

<sup>4)</sup> U.1997.1292Ø. Tolddatapladesagen, hvor straffen blev gjort betinget, fordi krav på rettergang inden rimelig frist var krænkert. Se også Lf.Medd. 84/1997, ER.

"Ved en samlet vurdering af de her beskrevne omstændigheder finder retten, at der har været tale om usædvanlige dispositioner uden forretningsmæssig begrundelse, og at dispositionerne var egnede til at udsætte skattevæsenets adgang til fyldestgørelse for en væsentlig risiko. Indbetalingen af de to skattebeløb med i alt 312.940 kr. ændrer ikke herved.

Den omstændighed, at der i forholdene 2, 3 og 5 muligt er tale om "selskabsfyldning", kan ikke tillægges betydning. Det afgørende er, at henholdsvis den og de tiltalte eller af dem kontrollerede selskaber har haft rådighed over overskudsselskabernes likvide midler."

Retten lagde endvidere til grund, at A var bekendt med samtlige handler.

B og C havde underskrevet på forskellige papirer i forholdene 4-7 og måtte "på baggrund af deres uddannelse og samarbejde med tiltalte A have indset, eller i hvert fald indset det som overvejende sandsynligt, at overførslerne af overskudsselskabernes aktiver til køberselskabet udsatte skattevæsenets krav på betaling for en væsentlig risiko." (side 41)

Efter yderligere gennemgang konkluderede retten (side 43):

"De tiltalte findes således skyldige i overtrædelse af straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, henholdsvis overtrædelse af straffelovens § 283, stk. 1, nr. 3, jfr. § 23. Overtrædelsen findes henset til værdien af de unddragne midler og antallet af selskabskøb omfattet af straffelovens § 286, stk. 2."

A blev idømt en tillægsstraf på fængsel i 2 år **betinget**. Retten bemærkede:

"Der er ved strafudmålingen taget hensyn til, at straffen udmåles som tillægsstraf til en betinget dom vedrørende meget betydelig økonomisk kriminalitet, tiltaltes personlige forhold og til den tid, der er forløbet, siden forholdene blev begået."

B fik fængsel i 1 år **betinget**.

"Der er ved strafudmålingen taget hensyn til, at tiltalte er ustraffet, tiltaltes personlige forhold samt til, at tiltalte alene har medvirket, men ikke anstiftet til den begåede kriminalitet. Der er endvidere taget hensyn til den tid, der er forløbet, siden forholdene blev begået."

Tilsvarende var præmisserne vedr. C, der ligeledes fik fængsel i 1 år **betinget**.



Hos A konfiskeredes som påstået 3.037.601 kr., hos B og C skønsmæssigt 60.000 kr.

De betingede domme var med sædvanlig prøvetid på 2 år, for C's vedkommende yderligere alkoholistvilkår.

Dommen er ikke anket. Den er på 45 sider.

Landsforeningens Meddelelse 112/2000

### **Erstatning - Takster - Massedrab - Plejebosagen - Pressen, udtalelser til - Ærekrænkelser**

Retsplejelovens § 1018 a og § 1018 b, straffelovens § 267

*Erstatning for tort i forbindelse med sigtelse for 22 drab og efterfølgende varetægtsfængsling løst administrativt. Justitsministeriet lagde 300.000 kr. oven i de 400.000 kr., der var tilbudt af Rigsadvokaten. Hertil kom tabt arbejdsfortjeneste.*

Justitsministeriet nr. 2000-945-0267, 25/5 2000

D blev anholdt 20/10 1997 sigtet for drab i forbindelse med 22 dødsfald på plejehjemmet "Plejebo". Hun blev den følgende dag løsladt i grundlovsforhør, der varede til kl. 18.02. Den 24/10 1997 traf Østre Landsret bestemmelse om varetægtsfængsling af D, der herefter blev anholdt samme dag. Den 23/12 1997 blev D løsladt af Højesteret (U1998.291 HK).

Hun havde således været frihedsberøvet i 62 påbegyndte døgn. Den 21/12 1998 besluttede statsadvokaten at opgive påtale for drab. Den 29/10 1999 opgav man øvrige sigtelser mod D.

Den takstmæssige erstatning udgjorde iflg. Rigsadvokaten 68.600 kr. incl. en forhøjelse på 100% på grund af sigtelsen for drab.

Rigsadvokaten fortsatte i sin skrivelse af 4/2 2000:

"Jeg er enig i, at der på baggrund af sagens særlige karakter bør ydes en væsentlig højere erstatning for en frihedsberøvelse, der sker på grundlag af en sigtelse for 22 drab, end hvis der kun havde foreligget en sigtelse for et enkelt drab. Jeg finder imidlertid ikke, at den lidte tort uden videre kan antages at stå i ligefremt proportionalt forhold til antallet af drab omfattet af sigtelsen.

Jeg har endvidere fundet, at erstatningen bør forhøjes på grund af politiets udtalelser til pressen om sagen, i det omfang disse udtalelser indeholdt vurderinger af skyldsspørgsmålet. Jeg har dog taget i betragtning, at udtalelserne blev fremsat, mens der var udstedt navneforbud i sagen, hvor offentligheden ikke var bekendt med, hvilken konkret person udtalelserne vedrørte, og at dette først blev offentligheden bekendt, efter at samtlige sigtelser i sagen var frafaldet.

Jeg har endelig fundet, at erstatningen kan forhøjes under hensyn til det samlede forløb af sagen, herunder den lange periode Deres klient har været sigtet.

Jeg har derimod ikke fundet, at det forhold, at politiet udsendte en pressemeddelelse om sagen i forbindelse med anholdelsen og fremstillingen i grundlovsforhør af Deres klient, i sig selv kan begrunde en forhøjet erstatning. Jeg har herved lagt vægt på, at pressemeddelelsen ikke indeholdt oplysninger om Deres klients identitet, ligesom den ikke indeholdt oplysninger, som offentligheden (pressen) ikke ad anden lovlig vej kunne få kendskab til.

For så vidt angår fastsættelsen af begyndelsestidspunktet for forrentningen af kravet har jeg lagt vægt på, at der tidligst fra det tidspunkt, hvor statsadvokaten opgav påtale mod Deres klient for drabssigtelserne, kan antages at have foreligget et erstatningsgrundlag. Jeg har derfor ikke fundet grundlag for at yde renter fra den 12. januar 1998, hvor De første gang fremsatte krav om erstatning."

Han kunne derfor i medfør af RPL § 1018 a, stk. 1 og § 1018 b yde en torterstatning på 400.000 kr. forrentet fra den 21/12 1998. Politiet blev bedt om at anvise beløbet.

Afgørelsen blev indbragt for Justitsministeriet af D's advokat, der bl.a. bemærkede:

"Med hensyn til betydningen af navneforbuddet bemærker jeg, at dette efter min opfattelse ikke kan føre til en lavere erstatning, bl.a. fordi alle fra min klients omgangskreds og fra kredsen af personer, som i øvrigt har kendt min klient, har været klar over, hvem det drejede sig om."

Da det økonomiske tab kunne opgøres, modtog D erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i form af mistet understøttelse med renter fra kravets fremsættelse.

Justitsministeriet skrev den 25/5 2000 bl.a.:

"Erstatningskravet - og Deres klage - har efterfølgende været drøftet med Dem på et møde i ministeriet. Justitsministeriet tilkendegav i forlængelse heraf over for Dem, at ministeriet efter sin gennemgang af sagen fandt, at torterstatningen efter omstændig-

hederne ud fra en samlet skønsæssig vurdering kunne forhøjes med et beløb på yderligere 300.000 kr.

De har på den baggrund efter drøftelse med Deres klient meddelt Justitsministeriet, at Deres klage og yderligere erstatningskrav frafalder.

Justitsministeriet har i dag anmodet Politidirektøren i København om - inden 4 uger fra i dag - at anvise Dem beløbet, således at der i overensstemmelse med det aftalte uden forrentning udbetales 300.000 kr. til fuld og endelig afgørelse af sagen.

Justitsministeriet har samtidig anmodet Politidirektøren om at anvise Dem 8.800 kr. (+ moms) i salær."

- 00000 -

Advokat R har senere fremsendt Østre Landsrets 17. afd.s dom af 30/6 2000 (B-1039-99), hvor Ekstrabladets chefredaktør blev straffet med 20 dagbøder á 2.000 kr. med forvandlingsstraf af hæfte i 20 dage, samt idømt mortifikation og godtgørelse for tort med 100.000 kr. for den 2/12 1998 at have fremsat bl.a. følgende udtalelse møntet på D: "POLITIET: HUN DRÆBTE 12" og "...Politiet i København overbevist om, at det nu har materiale til i det mindste at få den 33-årige D gjort ansvarlig for 10-12 drab."

- 00000 -

Retssagen mod avisen er kun kort omtalt for sammenhængens skyld. Dommen kommer formentlig i Ugeskriftet.

Landsforeningens Meddelelse 113/2000

### **Erstatning - Offentlige efterlysninger i TV m.v.**

Retsplejelovens § 1018 b

*Rigsadvokaten tilbød administrativt 15.000 kr. i tort til erstatningssøgende E, der havde været vist med foto i TV-program som efterlyst for dokumentfalsk.*

Rigsadvokaten j.nr. E 2464/2000, 25/10 2000

"I skrivelse af 28. juli 2000 til Statsadvokaten i Viborg har De som advokat for E fremsat krav om erstatning for uberettiget sigtelse for overtrædelse af straffelovens §

171 samt tort i forbindelse med, at Deres klient i alt to gange i perioden 28. oktober 1999 til 31. oktober 1999 blev vist på et foto i programmet "Efterlyst" på TV3. Fotoet var desuden udlagt på TV3s hjemmeside på Internettet samt brugt i to artikler i Århus Stiftstidende. Ved fotoet blev Deres klient efterlyst som formodet medgerningsmand til et checkfalskforhold begået i Unibank den 28. maj 1999.

Den 30. maj 2000 opgav politimesteren i Århus påtale mod Deres klient.

De har opgjort kravet til i alt 20.000 kr. med sædvanlig rente fra kravets fremsættelse.

Efter at have indhentet en udtalelse fra Politimesteren i Århus har Statsadvokaten i Viborg sendt skrivelsen til mig tillige med sagens akter.

I den anledning skal jeg meddele, at sigtelsen mod Deres klient for overtrædelse af straffelovens § 171 ikke i sig selv udgør et straffeprocessuelt indgreb, der i det foreliggende tilfælde kan danne grundlag for erstatning. Der kan i den forbindelse henvises til Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-99, bind 2, side 44-48.

Derimod finder jeg, at efterlysningen af Deres klient som formodet gerningsmand indebærer et indgreb, der berettiger til erstatning.

I medfør af retsplejelovens § 1018 b kan der i den anledning ydes Deres klient en torterstatning på 15.000 kr. forrentet fra den 28. juli 2000, hvor Statsadvokaten i Viborg modtog Deres skrivelse med 5% p.a. over den til enhver tid fastsatte officielle diskonto.

Ved erstatningsudmålingen har jeg bl.a. lagt vægt på, at Vestre Landsret ved dom af 23. august 2000 har tilkendt erstatningssøgende en torterstatning på 15.000 kr. i anledning af en offentlig efterlysning. I den sag var en videooptagelse af erstatningssøgende blevet udsendt i fjernsynet to gange under angivelse af, at erstatningssøgende var mistænkt i forbindelse med butikstyveri, og at politiet ønskede oplysninger til brug for identifikation af den pågældende. Mistanken viste sig senere grundløs.

Der kan endvidere henvises til sagen RA E 1296/98, der er omtalt i Anklagemyndighedens Årsberetning 1998-1999, bind 2, side 80. I den sag blev der i medfør af retsplejelovens §§ 1018 b og 1018 h, ydet 15.000 kr. i erstatning for tort i forbindelse med en fejlagtig efterlysning i en sag om dokumentfalsk. I Tv-programmet "Efterlyst" var der blevet bragt et billede af erstatningssøgende optaget af et kamera i den bank, hvor den pågældende som kunde var ved at blive ekspederet, og hvorved den pågældende var blevet fremstillet som mistænkt som gerningsmand til en del større checkfalsknerier.

Politimesteren i Århus er i dag anmodet om at anvise det nævnte beløb.

..."

Resten af brevet var standardtekst om, hvorledes man forholder sig skattemæssigt med beløb og renter, samt vejledning om klageadgang.

Landsforeningens Meddelelse 114/2000

## **Lukkede døre - Pressen - Politiets udtalelser til pressen – Klager over politiet**

Retsplejelovens § 31, stk. 2

*Hvis politiet af hensyn til efterforskningen begærer grundlovsforhør afholdt for lukkede døre, er meningen naturligvis ikke, at den ene part skal have muligheden for at gå til pressen med en noget farvet opfattelse af begivenhederne. Udtaler politifolk sig imidlertid om de oplysninger, de har modtaget på anden måde end under retsmødet, givet det tilsyneladende ikke anledning til kritik fra den højere anklagemyndighed.*

Statsadvokaten for København, Frederiksberg og Tårnby, SA 1-00-321-862, 25/4 2000

Advokat A klagede i februar 2000 over udtalelser, som en ledende politimand L var kommet med i tilslutning til et grundlovsforhør for lukkede døre i forbindelse med knivstikkeri på et diskotek.

Han fandt det betænkeligt, at pressen blev afskåret fra at høre, hvilket materiale politiet reelt havde i sagen, hvorefter L i pressen gav sin version. Efter advokatens opfattelse havde L's udtalelser efterladt det klare indtryk, at fire 2. generationsindvandrere havde planlagt et overfald eller måske ligefrem et forsøg på likvidering.

Efter forsvarerens opfattelse gav politiets materiale, et afhørt vidne, kun grundlag for at antage, at ca. seks personer var kommet op at diskutere, hvorefter en mand havde trukket en kniv og stukket en anden person i siden af kroppen.

Statsadvokaten svarede efter foretagen undersøgelse bl.a., at advokatens klient T under grundlovsforhøret var blevet sigtet for forsøg på manddrab i form af knivstikkeri på et diskotek mod to medlemmer af en rockerklub.

Han fastslog, at advokaten ikke kunne angive, om L's udtalelser var fremkommet før eller efter grundlovsforhøret, advokaten havde heller ikke præcist kunnet oplyse, hvad L faktisk havde sagt under forskellige interviews.

L havde over for Statsadvokaten i et notat oplyst:

"... at der fra begyndelsen var stor interesse fra pressens side om sagen, og at kriminalpolitiet - d.v.s. L selv - i overensstemmelse med Københavns Politis sædvanlige pressepolitik fra starten gav så mange oplysninger som muligt. Briefingen af pressen blev givet på grundlag af de oplysninger, han løbende fik fra efterforskningslederen, herunder - i overensstemmelse med, hvad man indledningsvis mente var tilfældet - om, at der var tale om en pludselig indtrængen af en større gruppe 2.-generationsindvandrere, der havde angrebet to rockerrelaterede mænd, men bortset derfra havde L ikke givet udtryk for nogen rollefordeling.

L oplyste yderligere i notatet, at baggrunden for, at han meddelte oplysningerne, (også) var at "lokke" flere vidner frem.

L havde i notatet anført, at han ikke har givet oplysninger fra det lukkede retsmøde, som han ikke overværede, og at hovedparten af oplysningerne til medierne - om ikke alle - var afgivet før afholdelsen af grundlovsforhøret."

Lyd- og videobånd var efter aftale med advokaten ikke rekvireret, idet advokaten fandt principperne i sagen langt væsentligere end at få klarlagt et præcist handlingsforløb.

Statsadvokaten fortsatte:

"L's notits må forstås således, at han ikke nærmere kan præcisere, hvornår han har talt med hvilke massemedier, og hvad han har sagt til dem om sagen. Det synes imidlertid at ligge fast, at han ikke har refereret fra det pågældende retsmøde, som han ikke overværede, men har fortalt om sagen på baggrund af oplysninger, han havde modtaget på anden måde, helt givet inden afholdelsen af retsmødet. De fleste af de pågældende interviews synes herudover, ifølge L, at have fundet sted inden afholdelsen af retsmødet.

En overtrædelse af retsplejelovens § 30, jfr. § 32 b, forudsætter naturligvis, at der er tale om oplysninger, der på det tidspunkt, hvor de meddeles, allerede er omfattet af et referatforbud. Bestemmelsen kan således ikke anses for overtrådt ved udtalelser, der fremkommer forinden, selv om de senere vil fremkomme i et retsmøde, hvor der begæres nedlagt referatforbud, og begæringen herom imødekommes.

I øvrigt er den eneste konkrete oplysning, De kan henvise til som kritisabel, efter min opfattelse af så harmløs karakter i forhold til advokatens klient, der ikke nævnes ved navn i udtalelserne, at det må anses for meget tvivlsomt, om de overhovedet, hvis de var fremsat efter udstedelsen af referatforbuddet, ville blive anset for omfattet heraf i en sådan grad, at der ville kunne ske domfældelse herfor i henhold til retsplejelovens § 30, jfr. § 32 b.

Jeg finder derfor ikke grundlag for en formodning om, at L har begået noget strafbart i forbindelse med de pågældende interviews, og afviser derfor herved Deres anmeldelse mod ham i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1.

Et andet spørgsmål er, om det kan anses for hensigtsmæssigt af hensyn til efterforskningen eller rimeligt i forhold til den sigtede, at politiet i forbindelse med udtalelser til pressen giver oplysninger, som må forventes senere at ville blive omfattet af et referatforbud. Dette spørgsmål henhører ikke under politiklagenævnsordningen.

En vurdering af det nævnte spørgsmål må det i øvrigt anses for særdeles vanskeligt at foretage. Politiet har en vis naturlig anledning til at informere pressen om en verserende sag, der optager offentligheden, og som pressen derfor retter henvendelse til politiet om. Herudover kan der, som anført af L, være efterforskningsmæssige fordele ved at informere om en sag, idet dette kan give eventuelle vidner anledning til at melde sig. Jeg finder derfor almindeligvis ikke anledning til at gå ind i en sådan nærmere vurdering, ej heller efter en klage, medmindre politiet klart har overskredet grænserne for det skøn, det i den nævnte henseende må udøve.

Jeg finder ikke, at de nævnte grænser er overskredet i denne sag, og jeg finder herefter i det hele ikke grundlag for kritik i forbindelse med de pågældende interviews.

...

Sagen har været forelagt for Politiklagenævnet for København, Frederiksberg og Tårnby, der har erklæret sig enig i afgørelsen.

Politiklagenævnet har i forbindelse hermed over for mig yderligere anført følgende:

"Nævnet bemærker, at advokat A til varetagelse af de særlige interesser, som pressen måtte have i at blive orienteret om sagen, kan opfyldes ved, at advokaten henvender sig til retten og begærer sig fritaget for referatforbuddet".

Redaktøren tilføjer:

Justitsministeriet nedsatte for et års tid siden en arbejdsgruppe, der skulle se på politiets forhold til pressen. Justitsministeriet var, trods opfordring hertil, ikke interesseret i, at en advokat skulle deltage i arbejdsgruppens overvejelser.

Det er i disse moderne tider ikke helt så besværligt at finde frem til, hvad der ordret er sagt under radio- og TV-interviews. Lige som politiet kan indhente historiske oplysninger om telefoner (til stor overraskelse for nogle), kan både anklagemyndigheden og forsvarere uden større besvær gå på Internettet og inden for den seneste uge hente TV- og Radioaviser fra DR ned med henholdsvis billeder og lyd. Billederne er ikke noget at råbe hurra for, men lydsiden fungerer udmærket.

Landsforeningens Meddelelse 115/2000

### **Anholdelse - Forsvarer, mulighed for at komme i kontakt - Klager over politiet**

Retsplejelovens § 730 og § 1019

*Normalt lægger man sin advokatbestilling i pengeskabet eller en bankboks, for at den ikke skal blive væk, og regner ikke med at have brug for den i det daglige. Sådan opfattede man ikke situationen på en københavnsk politistation, da en advokat bad om at blive sat i forbindelse med en anholdt klient. Statsadvokaten fandt dog anledning til at beklage dette punkt i advokatens klage.*

SA1-98-44-246, 30/5 2000

Advokat A klagede over politiets adfærd og dispositioner, dels politifolks anholdelse af hans klient, dels politifolks optræden, da han henvendte sig på politistationen og bad om at komme til at tale med sin 16-årige klient.

Statsadvokaten fandt **dispositionen** vedr. anholdelse af klienten berettiget. Denne havde nægtet at oplyse sit navn til politiet efter på gaden at have sparket til en indkøbsvogn, der derved væltede om på siden og kurede ca. 5 meter hen ad gaden.

Med hensyn til **adfærden** havde sagen været behandlet efter reglerne i RPL kapitel 93 b med forelæggelse af sagen for Politiklagenævnet.

En politibetjent i ekspeditionen på politistationen, hvor klienten blev bragt hen, havde betegnet advokaten som uligevægtig. Advokaten var vred og ønskede kontakt med



sin klient. Han kunne ikke forstå, at politibetjenten ønskede, at han skulle dokumentere, at han var advokat.

Statsadvokaten lagde til grund, at politibetjenten rent faktisk opfattede advokatens opførsel over for hende som uligevægtig. Han fandt derfor ikke grundlag for at kritisere, at hun betegnede advokaten som uligevægtig, da hun skulle begrunde sine dispositioner over for ham.

Om det næste klagepunkt hed det i statsadvokatens skrivelse:

"Det fremgår af sagen, at De oplyste, at De var advokat for Deres klient og legitimerede Dem med et kørekort. Det må antages, at man på politistationen derefter uden større vanskelighed, f.eks. ved opslag i en telefonbog, kunne have fået bekræftet, at De er advokat, når man ikke umiddelbart stolede på Deres egen oplysning herom.

På den baggrund finder jeg det beklageligt, at De ved Deres første henvendelse blev nægtet adgang til Deres klient med den begrundelse, at De ikke kunne dokumentere, at De var advokat, og først fik tilladelse hertil, da De havde hentet Deres advokatbeskikkelse, på hvilket tidspunkt Deres klient imidlertid var blevet løsladt og havde forladt politistationen.

Efter Rigspolitichefens kundgørelse II nr. 32 af 17. november 1993 skal en polititjenestemand på opfordring af nogen, han kommer i forbindelse med i tjenstlig anledning, opgive charge, navn og tjenestested. Fremsættes opfordringen af en person, der er spirituspåvirket, provokerende eller stærkt uligevægtig, kan denne regel dog fraviges, men pågældende skal i disse situationer henvises til polititjenestemandens tjenestested, som derfor snarest må underrettes om forholdet.

Efter min opfattelse må denne bestemmelse forstås således, at politipersonale, der kontaktes af personer på en politistation, i almindelighed ikke med rette kan nægte at oplyse charge og navn, heller ikke i de situationer, hvor dette kan nægtes ved kontakt uden for politistationen.

Der er intet grundlag for at antage, at De, hvis De overhovedet har været uligevægtig, har været det i en sådan grad, at De med hjemmel i den nævnte kundgørelse med rette kunne nægtes oplysning om politibetjent B's charge og navn.

Jeg finder det herefter beklageligt, at politibetjent B ikke straks efterkom Deres anmodning om at oplyse sin charge og sit navn til Dem."

På et tidspunkt blev den vagthavende politikommissær tilkaldt af politibetjenten. Han havde en diskussion i et tilstødende lokale med advokaten om politiets dispositioner i sagens anledning. Ifølge statsadvokaten foregik forløbet på en relativ afslappet måde, og alle parter talte pænt og ordentligt til hinanden. Da de gik fra lokalet hen mod ekspeditionen og udgangen, sagde politikommissæren som anført i advokatens klage:

"I advokater skulle hellere lære de unge mennesker at opføre sig ordentligt, i stedet for at klage, hvilket I jo bare gør for at få et salær, og ikke fordi der er grund til at klage."

Udtalelsen blev ifg. statsadvokatens redegørelse optaget på bånd ved hjælp af en tændt diktafon, som advokaten havde i lommen, hvorfor han også var i stand til at citere udtalelsen ordret. Politikommissæren beklagede udtalelsen, og statsadvokaten tilsluttede sig politikommissærens beklagelse.

Sagen blev forelagt politiklagenævnet, der erklærede sig enig i afgørelsen.

Advokaten bemærkede i et svar til statsadvokaten:

"Jeg finder dog anledning til for en ordens skyld at præcisere, når politikommissær M har oplyst, at han "er efterfølgende blevet bekendt med", at hans krænkende udtalelse skulle være blevet optaget på diktafon, så må det bero på en misforståelse. Jeg har ikke optaget nogen samtale med politiet på diktafon, hvilket mig bekendt heller ikke fremgår skulle være tilfældet af sagens øvrige oplysninger."

Landsforeningens Meddelelse 116/2000

## **Retskraft - Tiltalt to gange for bedrageri vedr. samme bilhandel - Afvisning**

Retsplejelovens § 842

*Tiltalt to gange for bedrageri vedr. samme bilhandel. Efter den første - frifindende - dom, justeredes anklageskriftet, men det var i realiteten den samme sag. Afvisning.*

Retten i Tårnby SS 296/99, 3/4 2000

T var ved anklageskrift af 24/11 1999 tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 279 ved på et ikke nærmere fastlagt tidspunkt i begyndelsen af februar 1999 på et bilværksted B, A-vej i København, i forbindelse med salg af en bil til K for 60.000 kr. svigagtigt at have fortiet, at der var en restgæld på 99.548 kr., for hvilken restgæld

DK-finans havde et ejendomsforhold i bilen, hvorfor K efterfølgende måtte udlevere bilen til DK-finans og led et formuetab på 60.000 kr.

T var vedr. samme bilhandel blevet frifundet den 3/11 1999. Forsvareren påstod sagen afvist.

Det tidligere anklageskrift lød:

".. bedrageri efter straffelovens § 279, ved den 23. februar 1999 på A-vej i Kastrup i forbindelse med, at han for kontant 60.000 kr. solgte en brugt bil af mærket Renault 19 reg.nr. XX, i hvilken bil der skyldtes en restgæld på 99.548,18 kr. til DK-finans, som til sikkerhed herfor havde ejendomsforbehold i bilen, til K, hos denne at have fremkaldt den vildfarelse, at han ville betale den i bilen indestående restgæld, hvilket han imidlertid undlod, idet han i stedet efter at have modtaget omhandlede købesum forbrugte pengene til andet formål, hvorfor K måtte udlevere bilen til DK-finans i henhold til det nævnte ejendomsforbehold, hvorved han led et formuetab til den erlagte købesum på 60.000 kr."

Det hed i den frifundne doms præmisser:

"Efter tiltaltes og vidnets samstemmende forklaringer lægger retten til grund, at købsaftalen vedrørende den omhandlede bil blev indgået mundtligt ca. 14 dage før den fremlagte købekontrakt blev underskrevet af tiltalte henholdsvis vidnet. Efter samme forklaringer lægger retten dernæst til grund, at den del af købesummen som skulle betales kontant, blev betalt i forbindelse med den mundtlige aftales indgåelse og i forbindelse med, at bilen blev udleveret til tiltalte.

Af vidnet K's forklaring fremgår, at det der bestemte vidnet til at udbetale de 40.000 kr. til tiltalte var, at vidnet intet fik at vide om, at der var ejendomsforbehold i bilen, og at der fortsat skyldtes penge på billånet til DK-finans. Da det faktiske forløb således er væsentligt anderledes end det i anklageskriftet anførte, finder retten ikke, således som anklageskriftet er formuleret, at kunne dømme tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 279.

Som følge heraf frifindes tiltalte."

Af den senere kendelses sagsfremstilling fremgik, at politimesteren oprindeligt havde opgivet påtale i sagen. K havde klaget og havde i den forbindelse oplyst, at det ikke var sandt, at T i forbindelse med salget havde oplyst, at der var restgæld i bilen.

"Dette var noget, jeg selv fandt ud af 2-3 uger efter salget havde fundet sted. Den vedlagte kopi af salgskvittering blev først skrevet, da jeg fandt ud af, at der var restgæld i bilen, og derfor er det IKKE sandt at der blev oplyst at der var gæld i bilen ved købet!"

Anklageskriftet i den første sag var i overensstemmelse med statsadvokatens beslutning.

Der blev ikke under den første sag rejst spørgsmål om eventuel berigtigelse af anklageskriftet, efter at bevisførelsen havde afdækket, at anklageskriftets beskrivelse af det passerede ikke var fuldstændig.

Retten udtalte:

"Det lægges til grund, at anklagemyndigheden i kraft af forurettede K's skrivelse af 1. september 1999 var klar over, at forurettede ville forklare om en bilhandel, hvor der ikke var blevet oplyst om ejendomsforbehold ved aftalens indgåelse. Alligevel udformes anklageskriftet af 8. oktober 1999 således, at tiltalen angår omstændighederne efter handlens indgåelse. Anklagemyndigheden påstod efter bevisførelsen ikke tilladelse til, at anklageskriftet blev berigtiget, og anke blev ikke iværksat.

Under disse omstændigheder, og da begge anklageskrifter angår samme bilhandel mellem samme parter, findes der at foreligge en sådan identitet mellem anklageskrift af 8. oktober 1999 og 24. november 1999, at den frifindende dom af 3. november 1999 bør tillægges retskraft.

Som følge af det anførte og i medfør af retsplejelovens § 927, jf. § 842 afvises denne sag."

Landsforeningens Meddelelse 117/2000

### **Varetægtsfængsling - Kollusionsfare - Bevisfiksering ved indenretligt forhør**

Retsplejelovens § 747 og § 762

*Fængslet i narkosag. Efter at politiet havde foranstaltet bevisfiksering gennem indenretligt forhør over vidne, blev K løsladt, da efterforskningen var tilendebragt.*

Ø.L. 18. afd. kære S-3052-00, 7/9 2000

K blev varetægtsfængslet den 20/7 2000 sigtet for besiddelse med henblik på videreoverdragelse af 110 g amfetamin. Fængslet blev også M, der efter politiets observationer havde overdraget hende stoffet i en bil. Stoffet var til stede, da begge blev anholdt.

Den 17/8 2000 blev der afholdt indenretligt forhør jfr. § 747 over et vidne V, der havde været sammen med K tidligere på aftenen, og til hvem K angiveligt havde sagt, at hun ventede at få stoffet af M.

K og M blev efter rettens kendelse udelukket fra at overvære det pgl. retsmøde. Forklaringen her medførte noget yderligere - forgæves - efterforskning, og anklagemyndigheden rejste udelukkende tiltale vedr. det fundne kvantum amfetamin.

Den 6/9 2000 var der på ny fristforlængelse. Anklageskrift ville blive indgivet samme dag, men fængslingen blev begæret forlænget med 14 dage. Anklageren henviste til, at V fortsat kunne påvirkes, uanset at hun var afhørt indenretligt. Forsvareren protesterede.

Byretten afsagde sålydende

#### K E N D E L S E:

"Under hensyn til, at vidnet V er afhørt indenretligt den 17. august 2000, findes der ikke på nuværende tidspunkt at være bestemte grunde til at antage, at fængslede på fri fod vil kunne påvirke denne, hvorfor betingelserne i retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3, ikke længere findes at være til stede.

#### T h i b e s t e m m e s:

Arrestanten K løslades."

Kæremålet blev tillagt opsættende virkning. Landsretten stadfæstede dagen efter i henhold til de af byretten anførte grunde.

Landsforeningens Meddelelse 118/2000

### **Erstatning - For sen løsladelse - Egen skyld**

Retsplejelovens § 1018 a

*Fængslingsgrundlaget var ophørt efter afhøring af erstatningsøgende E den 29.05.1998. Alligevel lod politiet gå indtil 02.06.1998. Som følge heraf var E beretti-*

*get til erstatning med 2.600 kr. For den forudgående periode fra 24.05.1998 blev E nægtet erstatning på grund af uforsigtig adfærd forud for anholdelsen.*

Københavns Byrets 6. afd. nr. 27616/1998, 23/2 2000

E blev anholdt den 23/5 1998 og varetægtsfængslet den følgende dag i isolation sigtet for overtrædelse af straffelovens § 191, subs. lov om euforiserende stoffer, ved sammen med A og B på Maria Kirkeplads at have været til stede i en bil, hvor der blev fundet 35 g amfetamin og mindre end 1 g heroin, alt med henblik på videresalg.

E blev løsladt 2/6 1998. Kort efter opgav politiet påtale mod E. Hans efterfølgende erstatningskrav på 10.500 kr. blev afvist af anklagemyndigheden under henvisning til, at E selv havde givet anledning til frihedsberøvelsen.

Domsmandsretten bemærkede:

"Det lægges efter bevisførelsen til grund, at erstatningssøgende ikke modsatte sig, at A ville fixe under opholdet i hans bil, ligesom det lægges til grund, at erstatningssøgende af B modtog de 0,88 gram amfetamin, der blev fundet i friskluftsventilen i bilens midterkonsol. Derved findes erstatningssøgende at have udvist en så uforsigtig adfærd, at han selv har givet anledning til en anholdelse og varetægtsfængsling, ligesom det har måttet stå ham klart, at hans adfærd kunne give anledning hertil.

Det lægges endvidere til grund, at B den 26. maj 1998 overfor politiet erkendte besiddelse af ca. 35 gram amfetamin, at erstatningssøgende som følge heraf ved en afhøring den 29. maj 1998 alene blev sigtet for besiddelse af henholdsvis 0,06 gram og 0,88 gram amfetamin, 6 stk. ketogan og et pilleglas med Diazepam, at erstatningssøgende erkendte sig skyldig i besiddelse heraf, bortset fra besiddelsen af ketogantabletterne, og at politiet den 29. maj 1998 havde modtaget brev fra den for A beskikkede forsvarer om, at A ikke ønskede at udtale sig yderligere til politiet. Efter kriminalassistent K's redegørelse i rapport af 7. september 1999 finder retten ikke grundlag for at antage, at der den 27. maj 1998 blev truffet eller burde være truffet beslutning om løsladelse af erstatningssøgende, men en sådan beslutning burde som følge af det ovennævnte være truffet den 29. maj 1998 efter afhøringen af erstatningssøgende. Som følge heraf findes erstatningssøgende at være berettiget til erstatning med 2.600 kr. for frihedsberøvelsen i perioden fra den 29. maj 1998 til løsladelsen den 2. juni 1998. Erstatningssøgendes subsidiære påstand tages derfor til følge med dette beløb med tillæg af renter som nedenfor bestemt."

E's erstatningsbeløb blev forrentet på sædvanlig måde og statskassen afholdt sagens omkostninger, herunder 10.500 kr. + moms til E's advokat.

## **Færdselsloven - Hastighed - Gentagelsesvirkning**

Færdselslovens § 42 og § 118

*T tiltalt for i to tilfælde at have kørt over 190 km/t. Tidligere sager om frakendelse hhv. betinget og ubetinget. Landsretten udtalte, at frakendelsestiden ikke kunne fastsættes til en periode på under 2 år.*

V.L. 1. afd. a.s. S-2334-98, 11/3 1999

T var under en tilståelsessag tiltalt for i oktober 1997 og april 1998 på motorvejs-trækning at have kørt med henholdsvis mindst 197 km/t og 195 km/t.

Han var tidligere i 1993 for bl.a. overtrædelse af FL § 42 straffet med bøde på 8.500 kr. og betinget frakendelse og i 1995 for overtrædelse af FL § 21 og § 23 med bøde på 1.500 kr. og frakendelse i 6 måneder.

Byretten fastsatte frakendelsen til 2 år fra endelig dom og en bøde på 7.200 kr.

T ankede til formildelse vedr. frakendelsestiden. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse. Landsretten udtalte:

"Tiltaltes aktuelle overtrædelse af færdselsloven og tiltaltes 2 tidligere overtrædelser af færdselsloven er ligeartede færdselsforseelser. I hvert fald i den foreliggende situation, hvor tiltalte i 2 tilfælde har gjort sig skyldig i færdselsforseelser, som begge begrundet ubetinget frakendelse af førerretten, kan frakendelsestiden ikke fastsættes til en periode på under 2 år.

Landsretten stadfæster derfor dommen.

Frakendelsestiden regnes fra den 19. august 1998."

## **Bogomtale**

Dommerforeningens festskrift, **Dommeren i det 20. århundrede**, er sporadisk omtalt i hæfte 8, side 190 f. Det viste sig at blive en særdeles fyldig og fornemt udstyret hyldest til dommerstanden, redigeret af *Peter Garde, Claus Larsen og Bjarne Pedersen*.

Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2000, 804 sider, rigt illustreret, indbundet, 650 kr. (støtte fra fonde).

Et andet festskrift, **Lovens Liv**, der hylder dr.jur. og professor i retssociologi ved Aarhus Universitet, Jørgen Dalberg-Larsen, er redigeret af *Carsten Henrichsen, Anette Storgaard og Jens Vedsted-Hansen*. Festskriftet indeholder en lang række artikler bl.a. af redaktørerne inddelt under hovedrubrikkerne: Almene emner. Individ, stat og samfund. Velfærd og miljø. Individ, normbrud og repression. Regioner og det internationale samfund.

Inden for strafferetlige emner bidrager *Flemming Balvig, Jørgen Jepsen, Gunnar Viiby Mogensen, Beth Grothe Nielsen, Lau Laursen og Anette Storgaard*.

Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2000, 432 sider hæftet, 500 kr.

*Beth Grothe Nielsen* er eneredaktør og hovedbidragsyder til bogen **Kriminalitetens ofre og straffesystemet**, der dog også indeholder bidrag fra andre forfattere, nogle nævnt ovenfor, derudover nærværende hæftes redaktør. Egentlig anmeldelse bringes derfor ikke af indlysende grunde. Blot henledes opmærksomheden på kapitel 9, hvor Beth Grothe Nielsen skriver kyndigt om offerrelaterede reaktioner og foranstaltninger, herunder bl.a. om godtgørelser i volds- og voldtægtssager.

Aarhus Universitetsforlag 2000, tlf. 89 42 53 70, fax 89 42 53 80, hjemmeside [www.unipress.dk](http://www.unipress.dk), 244 sider hæftet, 248 kr.